

blive Penge tilovers paa denne Conto, der altsaa vilde kunne anvendes paa denne Maade. Hvad Statens Forhold til Kronborg Gevær-fabrik angaaer, som det ærede Medlem har berørt, da er dette ganske vist usfordeeligt for Staten. Den Contract eller rettere sagt det Tilsagn, der i sin Tid er blevet givet af Staten til Cieren af Kronborg Geværfabrik, var be-regnet paa at opmuntre og bevæge Cieren til overhovedet at overtage Fabrikken; det var et af de Tilsælde, hvor Staten satte meget stor Pris paa at blive af med denne Fabrik, men hvor Staten dog ikke med Nøilighed vilde see den nedlagt. Den maatte altsaa søge at over-tale en Mand til at overtage Fabrikken, og jeg formoder, at det er dette, der forklarer, at Staten dengang gav Cieren af Fabrikken et for ham saa overmaade opmuntrende, men for Staten saa meget usfordeeligt Tilsagn. Jeg føler mig ikke kompetent til bestemt at udtale, hvilke Forpligtelser Staten i dette Døielik har overfor Kronborg Geværfabrik; Forholdet imellem Staten og Fabrikken er nu saa gam-melt, har gennemgaaet saa mange forskjellige Perioder, og har saa ofte været omdiscuteret imellem de to Institutioner, om jeg tør kalde dem saa, at jeg virkelig ikke i dette Døielik tør paatage mig at sige, hvad der er Statens og hvad der er Fabrikens strenge Ret. Den be-qvemmeste Maade at komme til et definitivt Resultat og en velbegrundet Mening paa i saa Henseende vilde jo være at overlade det til Domstolene at afgjøre, hvad Staten skylder Kronborg Geværfabrik, og hvad Fabrikken skylder Staten. Saaledes som Forholdet i dette Dø-ielik fremstiller sig for mig, er jeg meget tilbøie- lig til at følge denne Vej; at Regjeringen ikke tidligere er flaaet ind paa den ligeoverfor Kronborg Geværfabrik, finder rimeligviis sin Forklaring deri, at Staten altid er utilbøielig til at føre en Proces imod en privat Mand, hvad jo Staten kan udholde, saalænge det skal være, men som vilde ødelægge den private Mand; jeg troer, at det strider imod den herskende Tølselse, at Staten søger at gjøre sig fri for et

Contractforhold med en privat Mand ved imod ham at indlede en Proces, som den pri-vate Mand i Reglen ikke vil have Kraft til at gennemføre. Det kan ogsaa gjerne være, at den Betragtning har gjort sig gjældende, at man ikke havde nogen Geværfabrik her i Landet, hvis Kronborg Geværfabrik nedlagdes, og at det maa have fremstillet sig som noget meget Betænkeligt for Regjeringen, at man ved at opsigge Kronborg Geværfabrik den aarlige sædvanlige Contract, ved ikke at forsyne den med Arbeide, vilde tvinge den til at gaae ind, saa at altsaa Landet blev aldeles blottet for en Geværfabrik. Jeg troer, at det er meget be-tænkeligt, selv i et lille Land som vort, ikke at have et Sted, hvor man kan forfærdige, for- andre og reparere Vaaben. Jeg troer ikke, at man ved Anlægget af det Værksted, som oftere har været under Dmtale, har tænkt sig, at det kunde komme til at erstatte Kronborg Gevær-fabrik; men det kan maastee blive en af de lyk- kelige Conseqventer af denne Regjeringens Hand- ling, at hvis Forholdene skulde foranledige, at Kronborg Geværfabrik gik ind, man da har et Værksted, hvor man kan reparere Vaaben, og hvor man maastee ogsaa kan i et meget ringe Antal forfærdige Vaaben; men jeg bemærker herved, at dette har, saavidt mig bekjendt, ikke været paatænkt; det er en Tanke, der enten er opstaaet hos det ærede Medlem eller overho- vedet er kommen frem paa en naturlig Maade, at naar man har et godt Værksted, kan man altid gjøre nyttig Brug deraf. Ganske vist er det, at som Sagerne staae i dette Døielik, vil den Betænkelighed, der altid maatte gjøre sig gjældende med Hensyn til en eventuel Ned- læggelse af Kronborg Geværfabrik, ikke nu være tilstede med den samme Styrke som før. Det ærede Medlem har meent, at der var me- gen Fare forbunden for de kostbare Samlin- ger i Geheimearchivet og det store kongelige Bibliothek ved at have et Værksted som dette med en Dampmaskine i Nærheden, og han har ved den Leilighed ogsaa bemærket, at det Varmeapparat, som fandtes i selve Bygningen,